

A tökéletes utazó indulhat?

NAGY N. PÉTER

Sólyom László tekintélye kivételes. Ennek bizonyítéka, hogy érdekében egy sor kitűnő ember aláírt egy kevésbé igényes nyílt levelet, amely szerint „valahol megint utat veszítettünk... Magyarország ismét hárommillió koldus hazája. A képviseleti demokrácia díszletei között a politikai osztály és a klientúra-burzoázia vívja magánháborúit a közvagyonért, példát mutatva harácsolásból, törvényszegésből... Az országot széthullás, morális összeomlás fenyegeti.” E társadalompolitikai slágerszöveghez nevét adta – szinte egy sorban – például Elek István és **Eörsi István** (írtak-e már alá bármit is együtt?) ezZámbó István és Makovecz Imre, György Péter és Papp Lajos, Halmi Gábor és Zelnik József... Óceánokkal elválasztott szellemi földrészek között keletkezett kapcsolat Sólyom László érdekében. A Védegylet nevű civil szervezet kezdeményezésére 110-en írták alá az országgyűlési képviselőkhez intézett felhívást, amelyben kérik, hogy Sólyom Lászlót válasszák köztársasági elnöknek. Olyan feladat elé állították a politikusokat, a pártokat, amilyen kihívás számukra legutoljára talán maga Sólyom László volt, az Alkotmánybíróság alapító és bírótársai által háromszor is megválasztott elnökeként.

Többé vagy kevésbé, de minden nagy politikai csoportosulással szembe került az általa vezetett testület, és legtöbbször erkölcsi győztesként került ki. (Még akkor is, ha a halálbüntetés eltörlését vagy a személyi szám használatának betiltását máig sem érti az emberek többsége.) Sólyom világnézete szerint idealistának vallja magát, de az Alkotmánybíróság szellemét alapvetően liberálisnak tartotta. Tisztelte Antall Józsefet, az Ellenzéki Kerekasztal tárgyalásain az MDF képviseletében vett részt, mégis számtalanszor szembeállította az alkotmányosság elveit a fórum kormányzásával. Nem volt partner az igazságtételi kezdeményezésekben, újra és újra átírta a kárpótlási törvényeket, korlátozva definiálta ugyan Göncz Árpád köztársasági elnök jogkörét, de Antall ennél többet várt tőle a méltóságok háborújában. A Horn-kormány a Bokros-csomag alkotmánybírósági megfegyelmezését nehezítette igazán, de szép lassan, 1990-től 1998 novemberéig, második mandátuma lejártáig minden komolyan vehető politikai erő elfogadta, hogy még a nép által választott politika szuverenitása sem korlátlan. Ebben döntő szerepe volt az Alkotmánybíróság, és első elnöke szellemi és személyes szuverenitásának. Az emberi méltóság a jog számára hozzáférhetetlen – jelölte ki Sólyom, illetve a testület a határokat a jogalkotó politika számára. Eközben elfogultságai szinte észrevehetetlenek maradtak. A jó utazó nem tudja, hova megy, a tökéletes utazó azt is elfelejti, honnan jön. Sólyomról azt tartották, tökéletes utazó.

A Fidesz, az MDF és a KDNP már 1995-ben is jelölte volna köztársasági elnöknek. Azzal hátrította ezt el, hogy akkori alkotmánybírói megbízatása összeférhetetlen azzal, hogy csak egy pártcsoporthoz jelöltje legyen. A labda most a másik térfélen. Kérdés, hogy a politikusok értik-e, milyen helyzetbe hozta őket a Védegylet kezdeményezése. A köztársasági elnököt ők választják. A parlamenti többség harmadszorra is azt helyez e méltóságba, akit akar. Erről a praktikus politikai számításokban is szereplő kiváltságról lemondani nyilván nehéz, még ha kifejezetten emelkedett gesztus volna is. Gesztus? Ilyen időkben? Amikor az élet minden szeletét erőpróbanak, pártok martalékának tekinti a politika? Amikor a mostani koalíció öt évre legalább minimális támaszt remélhet a jelöléssel? Ez nem gesztus, ez felelőtlen és beláthatatlan következményekkel járó engedmény, amelynek hozadéka kitapinthatatlan – vélhetik. Egyébként Sólyom derék ember, de nem elég „megbízható” – folytathatják az érveket.

Megtörténhet, hogy Gönczöt éppen Sólyom váltja a köztársasági elnöki székben, írtam az alkotmánybíró visszavonulásakor, 1998-ban. Nem volt igazán eredeti a feltételezés, de a cikk alatt csak egyetlen aláírás szerepelt. A mostani felhívás száztízszer több szignóval jelent meg.

Ez azonban semmit sem mond az esélyekről.